

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon Inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Reforma naše finančne politike

Obrestna mera Narodne banke se zniža od 6 in pol na 5 odstotkov

V gospodarstvu razločujemo dve »politiki«: gospodarsko politiko v ožjem pomenu besede, ki ureja uvoz, izvoz, tarife na železnicah, podpiranje kmetijstva, obrti ali industrije itd. in pa »finančno« politiko, ki ureja vrednost denarja, davke, obrestno mero, državni proračun, državna posojila itd.

Kolike vrednosti je dobra in kako škodljiva utegne biti zlasti za kmete slaba finančna politika, ki jo vodi država, to smo čutili na lastni koži zadnja leta dovolj. Beseda »krizac« pové vse. Za kmete pa sta bili odločilnega pomena dve okolnosti: nizki dohodki in visoke dajatve z visokimi obrestmi vred, na drugi strani pa pomanjkanje gotovine in splošno nezaupanje v denarne zavode.

Nova vlada g. Jevtića, v kateri vodi finančno ministrstvo dr. Stojadinović, je te napake v našem gospodarstvu spoznala in novi finančni minister se je odločil za prav dalekosežne reforme v svojem področju.

Prvi ukrep

Prvi ukrep dr. Stojadinovića se tiče tistih oank, ki uživajo posebno državno zaščito, odnosno posebne pravice. To so: Narodna banka, Državna hipotekarna banka, Privilegirana agrarna banka in Poštna hranilnica. Vsi ti zavodi so bili doslej precej svobodni in so delali lahko vsak svojo »finančno« politiko. Po novi ministrovski uredbi pa se bo to nehalo, ker bo poslovanje vseh teh zavodov poslej nadzorovalo finančno ministrstvo. Ta ukrep se na prvi pogled ne zdi posebno važen za kmete, toda to mnenje je napačno: od poslovanja velikih denarnih zavodov je v veliki meri odvisno tudi poslovanje malih posojilnic in hranilnic — te pa so za kmete velikega pomena.

100 dinarjev = 7 švicarskih frankov

Druga važna odločba je ta, da zahteva finančni minister popolno jasnost glede mednarodne vrednosti našega dinarja. Svoječasna prepoved objave vrednosti dinarja v časopisih ni dosegla svojega namena, ker so trgovci itak vedeli, pri čem da so; škodo so trpeli pa nepoučeni ljudje. Finančni minister je sedaj povedal, da ima naš dinar na mednarodnem trgu vrednost 7 švicarskih frankov za 100 dinarjev. Na tej višini se dinar drži že precej dolgo.

Inflacije ne bo!

Dalje je minister Stojadinović povedal tudi, kaj misli o »inflaciji«. Rekel je:

»Imamo ljudi, ki mislijo, da bi se dale mnoge težave premagati, če bi znižali vrednost dinarja, t. j. če bi se zatekli k »inflaciji« (in tiskali papirnat denar po potrebi).

Toda tisti, ki predlaga »inflacijo«, misli samo na dolžnike, pozablja pa na varčevalce, ki so morda z največjimi žrtvami hranili svoje imetje v vložnih knjižicah. Pozablja tiste, ki so kupovali državne papirje (pri nas hranilnici op. ur.), v veri v moč svoje države. Pozablja na uradnike in na delavce, katerih plače so urejene

nov; kmetje bodo to dobroto čutili sprva sicer manj, zlasti oni, ki uživajo zaščito, ker je za to določena posebna obrestna mera, sčasoma se bo pa dalekosežnost tega ukrepa čutila tudi v kmetem kreditu.

Svoboda kritike

Silno važna in dalekosežna pa je napoved novega finančnega ministra, da bo poslej kritika gospodarskih razmer popolnoma svobodna: vsi bomo lahko mirno povedali, kaj nas boli in teži, ne da bi se nam bilo treba bati očitka »proti-državnosti«. To je dragocena pridobitev, ki nam priča o globoki uvidevnosti novega finančnega ministra, ki hoče vedeti resnico ne samo sam, ampak želi, da jo vedo vsi in da se najde ena ali druga pot iz gospodarske zagate s sodelovanjem vseh dobromišlečih ljudi.

Vsi našeti ukrepi pa dokazujejo, da je zasedel finančno ministrstvo mož, ki je mož na pravem mestu in ki se ne boji pogledati resnici v obraz, pa če je resnica še tako žalostna. Ne boji se pa tudi uporabiti vsa sredstva, da popravi, kar je zgrešenega, pa čeprav koga nekoliko zabolijo: brez vseh bolečin ni nobene operacije. Zato pa spremljamo težavno delo ministra dr. Stojadinovića s polnim zaupanjem.

Finančni minister
dr. Milan Stojadinović

z zakonom ali s pogodbami, ki se ne morejo tako naglo prilagoditi višini cen, ki bi hudo zrastle.

Znižati vrednost dinarja pomeni pomagati enemu sloju na škodo drugega; pomeni morda rešiti ene, a zanesljivo uničiti druge. To bi bila pa največja krivica, ki si jo moremo misliti.

Zato bo naša valutna politika šla za tem, da ohrani sedanjo vrednost dinarja.

Znižanje obrestne mere

Najvažnejša točka nove finančne politike pa se tiče znižanja obrestne mere. To znižanje mogoče pri nas ne bo posebno občutno prišlo do veljave za kmete, tem bolj pa za trgovce in obrtnike. Za kmete pa bo ta določba koristna najmanj v toliko, ker se bo obtok denarja povečal in bo naš domači trg po vsi verjetnosti živahnejši.

Obrestna mera je v sporazumu z Narodno banko znižana za menična posojila od 6 in pol na 5 odstotkov.

Od te odločbe bo imela korist cela država. Po zakonu je smela znašati doslej najvišja obrestna mera v privatnih poslih 4 in pol odstotka nad obrestno mero Narodne banke; znašala je torej prej 11 odstotkov, sedaj pa je določena na največ 9 in pol odstotka. To je razbremenitev, ki pojde na leto v stotine milijonov

Lloyd George stopa na plan

Anglija ni ravno revna na odličnih državnikih, a med najodličnejše spada brez dvoma Lloyd George (reci: Lojd Žorž), ki je bil v Angliji predsednik vlade v najhujših časih svetovne vojne. Po vojni je njegova slava sicer nekoliko zatemnela in mož se je umaknil iz javnega življenja, a ne za vedno. Te dni, ravno za svoj 72. rojstni dan, je zopet presenetil angleško javnost z dalekosežnimi načrti za gospodarsko ozdravljenje Anglije, zlasti za odpravo brezposelnosti. Dasiravno je njegova stranka — liberalna — skoraj izginila s površja, upa vendar z močjo svoje osebnosti in svojih idej pridobiti toliko pristašev, da bo mogel svoje načrte, ki so zelo podobni Rooseveltovim, tudi v parlamentu uresničiti.

Nastop Lloyda Georgea kaže, da se tudi v Angliji močno maje stari »liberalni« gospodarski sistem in da bo tudi tam prišlo do dalekosežnih gospodarskih izprememb, kakor to opazamo danes po vsem svetu.

Banski svet

Banski svet Dravske banovine je sklican za 4. februarja. Glavna točka dnevnega reda je banovinski proračun za prihodnje leto.

Disciplina

okrog dopolnilnih volitev v senat

Povod, da se bavimo tudi s tem poglavjem, so nam dale priprave za nadomestne volitve v senat, ki jih je vlada razpisala za 3. februarja.

Takoj po razpisu volitev je tudi pozvalo vrhovno vodstvo Jugoslovanske nacionalne stranke svoje predstavnike po raznih banovinah, naj skličejo konference, na katerih naj izbere in določijo v to poklicani in upravičeni možje svoje kandidate.

Ta korak vrhovnega vodstva stranke je popolnoma v redu, kajti to je izraz demokratičnosti, ki naj vlada in tudi mora vladati v vsaki stranki: volja pristašev naj pride svobodno do izraza, vodstvo pa naj to voljo izvršuje!

Na konferenci delegatov, ki so se zbrali v Ljubljani, je imel vsak udeleženec pravico, da to ali ono listo predlaga. To je bila in je nesporna pravica delegatov. Te pravice so se v Ljubljani zbrani delegati tudi poslužili in so predlagali dve kandidatni listi.

Tudi to je popolnoma v redu; v redu bi bilo tudi, če bi bili predlagali vsak svojo listo, kajti to je pač pravica predlaganja.

Odločitev o teh predlogih, oziroma o predlaganih kandidatnih listah je bila pa — naravno — v rokah konference, ki je morala odločiti z glasovanjem. Samoposebi je umevno, da »zmagata« tista lista, za katero se odloči večina!

Tudi to je popolnoma v redu; brez priznanja načela večine ni demokracije, pa tudi ne — discipline. Disciplina obstoji pač v tem, da se premagana manjšina ukloni večini!

Večina je res odločila in vsak razumen človek bi bil pričakoval, da bo stranka ali priznala listo, ki je dobila večino, ali pa da bo priznala dve kandidatni listi kot svoji, odločijo naj se pa za eno ali za drugo listo — vsi volilci 3. februarja in ne samo delegatje.

To se pa — čudom čudo! — ni zgodilo! Pač pa se je zgodilo to, da se je vrhovno vodstvo stranke odločilo razveljaviti obe od delegatov v Ljubljani postavljeni listi in napraviti brez volje in vednosti delegatov čisto novo kandidatno listo; ta kandidatna lista je sedaj proglašena kot edino prava in edino veljavna.

Nam ni znano, pod kakšnimi vplivi je prišlo vodstvo JNS do te odločbe. Znano nam je pa in to dobro vemo in razumemo, da je s to odločbo postavljena nam vsem res potrebna disciplina na glavo.

Popolno preziranje volje delegatov in volilcev namreč ne more roditi discipline, pač pa izniva vtis neke popolnoma neupravičene strankarske diktature! Kjer pa se pojavijo znaki diktature ali kakšne komande, ki ni zasidrana v volji ljudstva ali pristašev stranke, tam ne moremo več govoriti o disciplini, ampak samo še o brezpogojni pokorščini, ki se na voljo ljudi prav nič ne ozira, pač pa uveljavlja le osebne želje tega ali onega »voditelja«. Ta sistem je v veljavi pač v Nemčiji in v Italiji, kjer imajo »Führer«-je (Hitler in Mussolini), ne more pa biti dober za nas, ki sistema »Führer«-jev ne poznamo; najmanj pa ga moremo priznati v stranki kakor je JNS. Ne verujemo namreč, da bi se hoteli pristaši te stranke kar na lepem odreči vsaki pravici do svobodnega izražanja in tudi uveljavljanja svoje volje in se slepo podvreči taki ali taki »komandi«, ker so že toliko zreli, da nečejo biti »objekt«, ampak »subjekt« politike! — Zlasti kmetje, ki jih ne tišči in ne žuli nobena odvisnost.

Smatramo torej, da je samo v korist stranke, če njene pristaše in vso javnost opozorimo, da se z disciplino ni treba igrati, še manj pa je — izigravati! Ljudje dandanes niso več tako zabiti, kakor so bili nekda, ko je z

njimi lahko vsak pometal, kakor je hotel. Danes so ljudje že precej vajeni — pometati sami!

Disciplina mora biti, to je res; mora pa biti ne samo spodaj, ampak tudi zgoraj in zato resno svarimo pred sličnimi »eksperimenti« v bodočnosti.

Discipline vedno — komande pa nikdar in od nikoder!

★

Z druge strani pa smo prejeli:

Zadnjič ste poročali, da sta bili na banovinski konferenci v Ljubljani izglasovani 2 kandidatni listi za senatorske volitve. Večina je dobila listo z dr. Drago Marušičem, ministrom za socialno politiko in narodno zdravje in bivšim banom, kot nosilec in bivšim ministrom Ivanom Puceljem kot njegovim namestnikom; poleg teh dveh sta bila na tej listi kandidata posestnik in župan Ivan Janžekovič in župan ljubljanski in podpredsednik županske zveze dr. Dinko Puc. Namestnika slednjih dveh sta bila novomeški župan dr. Josip Režek in konjiški župan Rado Jereb. V manjšini je ostala druga lista, ki je bil njen nosilec tudi dr. Drago Marušič, sokandidata pa bivši minister dr. Albert Kramer in bivši minister Ivan Pucelj. Najznačilnejše obeležje teh dveh

list je prvič v tem, da je bil pri obeh nosilec dr. Drago Marušič in da je bil on torej od vseh prisotnih soglasno izvoljen, kar je več kot zadosten povdarek, da si je kot dolgoletni ban pridobil za narod tako velikih zaslug, da mu tudi na ta način izkazujejo vsi zaupanje, ne glede na svojo politično preteklost in prijateljske zveze. Druga značilnost pa je, da se je nosilec dr. Marušič odločil popolnoma demokratično, ko je pristal kot nosilec na listo, ki je bila izraz volje ogromne večine volilcev.

Po vsem tem je samo po sebi razumljivo, da na tem dejstvu nobene še tako spretno žurnalistične konstrukcije ne morejo ničesar spremeniti, saj se mandati sreskih zaupnikov, narodnih poslancev in banovinskih svetnikov, pridobljeni v času politične brezborbenosti, vendar ne morejo primerjati z mandati županov, ki so rezultat ostrega križanja političnih mečev.

Končno je bila pomembna vrednost večinske liste tudi v tem, da ni samo predstavljala naše stanovske strukture, temveč je tudi v zadovoljivi meri zadostila pokrajinskim potrebam, saj so bili prijatelji zelene Štajerske zastopani po svojih dveh najodličnejših županih.

Vodstvo stranke je gotovo bilo v težki situaciji, ko je moralo odločiti o zadevi, ki ni ravno naša lokalna nego tudi obče državna. Odločitev je padla in jo sprejemamo kot disciplinirani člani. S tem pa nikakor še ni rešeno vprašanje dejanskih razmer v naši Dravski banovini, niti razni povdarki o zaslužnosti oziroma nezaslužnosti vseh resničnih in namišljenih voditeljev naroda.

Naša kmetijska kriza in agrarna bodočnost

Gospodarsko-finančna ozdravitev težkih razmer na vasi je ono najboljčujivejše in najvažnejše vprašanje v gospodarskem in socialnem življenju naše države, ki išče in zahteva takojšnjo rešitev.

Ker daje kmetijstvo prav posebno obiležje našemu celokupnemu gospodarstvu, moramo to činjenico tudi v notranji politiki v prvi vrsti upoštevati in tudi na zunaj mora biti naša gospodarska politika taka, da zamoremo izvažati čim največ agrarnih proizvodov. Ne bomo na tem mestu razpravljali o začetkih in razvoju kmetijske krize, povdarjati moramo le, da je kriza tu in z njo moramo računati; če je ne moremo takoj odstraniti, potem jo moramo vsaj ublažiti.

Glavni proizvodi naše vasi so žita, les in živina. Njihova cena je odvisna od cen na zunanjih trgih in to zaradi tega, ker ne moremo sami doma vsega porabiti. S tem je vezano naše kmetijstvo in celotno gospodarstvo na spremembe in cene zunanjih tržišč. Na drugi strani pa so se posamezne države, ki uvažajo naše agrarne proizvode, postavile na stališče, da morajo same proizvajati doma kolikor mogoče vse za prebrano celokupnega prebivalstva in da čim najmanj uvažajo. Če torej vsaka naša sosedna država uvažata samo najpotrebnejše, ostane naš presežek (prebitek) kmetijske proizvodnje med nami in kmet nima zaradi tega potrebne gotovine. Toliko o prilikah na zunanjem trgu; sedaj pa pogledimo še naše notranje agrarne razmere. Skoraj vsa naša trgovina se nahaja v rokah samo nekaterih ljudi, ki vidijo samo svoje lastne dobičke in neusmiljeno izkoriščajo našega kmeta s tem, da po svoji volji določajo krajevne cene kmetijskim proizvodom. Njihova trgovina bohotno raste in njihovi žepi so vedno polni, kmetu pa dajo prav malo ali skoraj ničesar na roko. Tako je danes položaj na vasi; priznati moramo, da je naša vas na robu propada in siromašna kakor še nikdar poprej. Jasno je, da ob takih razmerah kmet ne more plačevati svojih dolgov in svojih ostalih obveznosti in jih

tudi v dogledni bodočnosti ne bo mogel, dokler vladajo omenjene razmere na kmetiji in naša notranja politika ne krene na pot prave agrarne politike brez posredovalcev in škodljivcev.

Kmetu je potrebna kreditna sposobnost in to na način, ki odgovarja njegovemu današnjemu položaju, t. j. odplačevanje dolgov državi ali zadrugi se mora vršiti v daljših rokih pri znosljivih obrestih; podčrtati moramo tudi dejstvo, da je potrebno znižanje vseh davkov na pravični in umestni podlagi. Sploh pa bi se moralo odigravati vse kmetijsko sodelovanje potom zadrug; kajti zadruga je najboljši zaščitnik kmetijskih interesov. Zadruga je svobodna združitev kmetijskih gospodarjev, kjer imajo vsi člani enake pravice in dolžnosti in kjer kmetje sami odločajo o svoji usodi; pri tem pa zadruga ne sme trpeti v svojih vrstah ljudi, ki njo le izkoriščajo, kakor se je dosedaj že mnogokrat zgodilo. Z drugo treba takoj očistiti raznih primesi — sumljivih in dobička željnih članov in dati popoln razmah le kmetu in agrarnemu strokovnjaku. Da pa bo vse to čimprej doseženo, treba predvsem misliti na stanovsko organizacijo in kmetijsko zbornico, ki mora biti takoj ustanovljena za zaščito državnih in kmetijskih interesov in kot posvetovalni organ državnih oblasti pri pospeševanju našega kmetijstva in kmetijske službe. J.

Velika rudniška nesreča

V rudniku »Srbski Balkan« blizu Zaječara so se vneli rudniški plini. Vsled eksplozije je bilo po dosedanjih ugotovitvah 11 rudarjev ubitih, 3 so hudo, 5 pa lahko ranjeni.

Nesreča se je dogodila baš v trenutku, ko so se rudarji v delu menjavali. Tisti, ki so prihajali iz rova, so bili tako preplašeni, da dolgo niso mogli niti govoriti.

Starejši in bolj izkušeni rudarji so takoj vzeli plinske maske in so začeli prodirati v rov, da rešijo, kar se je še dalo rešiti.

Med žrtvami se nahaja tudi bivši rudar v Trbovljah Janez Osterberg.

Moderna država in gospodarstvo

Danes živimo v dobi velikanske izpremembe v razmerju med državo in privatnim gospodarstvom.

Nekdanja »država« je bila samo pravna država. To se pravi, da se državna oblast ni vmešavala v zasebno gospodarstvo, ampak je gledala le na to, da so se vsi posli vršili v pravni obliki. Država se n. pr. ni prav nič menila za to, če je kdo posojal denar po 100 ali pa še po več odstotkov obresti — menila se je samo za to, da je dolžnik ob dogovorjenem času svoje obveznosti poravnal. Če je bil dolžnik vsled kakšne nesrečne pogodbe gospodarsko uničen in je moral s svojo družino vred na cesto, to se države kot take ni tikalo prav nič.

Prav tako se država ni prav nič brigala za to, kakšne dobičke dela podjetnik in kakšnih sredstev se poslužuje za svojo obogatitev. Podjetnik je lahko zahteval od svojih delavcev 18urno, tudi 20urno delo na dan — to »države« ni brigalo nič. »Država« se tudi ni ganila, če so podjetniki izkoriščali otroke v svojih fabrikah. Najmanj pa se je brigala za višino delavskih plač — če delavec ne more več, naj gre pa drugam ali pa naj pogine.

To neomejeno svobodo v gospodarstvu imenujemo »gospodarski liberalizem«, ki se je razvil v Angliji, od tam pa se je razširil po vsem svetu. Vzporedno z gospodarskim »liberalizmom« pa se je širil tudi nauk o »svobodi misli«: tudi mišljenje (prepričanje) naj bo »svobodno« in zato imenujemo tudi neomejeno svobodo mišljenja »liberalizem« ali »svobodomiselsvoe«, ki je predobro znano tudi v naši deželi.

Ta neomejena in pretirana svoboda pa je imela zlasti v gospodarstvu silno škodljive posledice: gospodarsko močni ljudje so od sebe odvisne delavce naravnost zaslužili! Delavec je užival sicer »svobodo«, da lahko »gre«, kadar hoče in kamor hoče; toda kam naj gre brez denarja, brez premoženja in brez zaščite?

Delavstvo se je sicer branilo, a dolgo let brez uspeha. Trajalo je skoraj celo stoletje, da si je zatirana in izkoriščana delavska raja priborila toliko gospodarske in politične moči s svojimi organizacijami, da je moglo postopoma začeti izpreminjati nekdanjo samo »pravno«

državo tudi v socialno državo, ki ima pred vsem to nalogo, da s svojo državno močjo varuje gospodarsko šibkejšo sloje pred neusmiljenim izkoriščanjem bogatih velekapitalistov.

Danes zmaga »socialna država« na celi črti. Kapitalisti so se sicer vsaki socialni zahtevi trdovratno upirali, toda združeni sili moderno in socialno čutečih ljudi se niso mogli trajno upirati. Danes je pa ta odpor že skoraj popolnoma strt.

Najbohotnejše se je bilo privatno izkoriščevalstvo razpaslo v Ameriki. Tam se do najnovejšega časa za delavca ni nihče brigal: če je »šel« eden, se jih je oglasilo na stotine drugih! Ko pa je po vojni brezposelna armada v Ameriki naraščala na milijone ljudi, je stala tudi Amerika pred odločitvijo: ali naj gre vse k vrugu, ali pa naj se država posluži svoje moči, da zaščiti milijonom ljudi njihove človeške pravice?

Predsednik Roosevelt se je odločil za koristi revežev in njegovi socialni predlogi, ki bodo brez dvoma tudi vzakonjeni, pomenijo eno največjih »revolucionarnih« dejanj v najnovejši zgodovini! Tako, kakor bodo delavci v Ameriki zaščiteni za slučaj bolezni, brezposelnosti, starosti itd., ne bodo zaščiteni v nobeni drugi državi!

Nekaj podobnega se pripravlja tudi v Angliji. Tam uživajo sicer delavci vse politične in tudi mnogo socialnih pravic, a še zdaleka ne v tej meri, da bi mogel vsak delavec in kmet mirno gledati starosti v oči (če jo bo dočakal). Odločni nastopi velikih državnikov v korist delovnih ljudi kažejo, da čakajo Anglijo v najbližji bodočnosti veliki in hudi socialni boji — boji med delom in kapitalom.

Tudi to, kar se dogaja v Nemčiji in v Italiji, je v prvi vrsti socialni boj, kjer gre zaenkrat le za to, kdo naj več trpi, ali kapital ali delavstvo, odnosno socialna pravica. Za mislečega človeka ni dvoma, kje bo zmaga.

Ves ta boj pa pomeni popoln prelom med »starim« in »novim« svetom. Kup razvalin, ki nastaja iz stare liberalno-gospodarske zgradbe, je vedno večji, a iz tega kupa se vedno mogočneje dvigajo obrisi nove dobe in nove socialne stavbe.

napram nam neprijateljsko razpoložene in rajši kupujejo svoje potrebščine drugod kakor pri nas, zlasti še takrat, če je drugo blago cenejše in pri tem morebiti še boljše. Prisiliti tuje države, da bi kupovale naše blago, pa ni mogoče, ker so v svojih ukrepih ravno tako neodvisne kakor je naša.

Preostaja nam torej — in ne samo nam, ampak tudi drugim — le še domači trg: da prodamo svoje kmetško blago doma tistim, ki ga nimajo.

Cene na domačem trgu pa se ravnajo po splošnem gospodarskem pravilu: kolikor več blaga je na trgu in kolikor manj ljudje po njem povprašujejo, toliko nižje so cene, ker prodajalec prodajalcu cene izpodbija — in kolikor manj blaga je na trgu in kolikor bolj ljudje po njem vprašujejo, toliko dražje je, ker kupci sami cene licitirajo navzgor!

Kupovati in cen gnati navzgor pa ne morejo ljudje, ki nimajo denarja, oziroma tisti, ki premalo zaslužijo. To je jasno.

V naši deželi prihajajo kot kupci kmetških pridelkov v glavnem v poštev mestni ljudje: trgovci, obrtniki, uradniki, najbolj pa delavci, ker je teh največ in ki zaradi svojega dela tudi največ hrane potrebujejo. Če bi delavci kaj prida zaslužili, bi kmetje prodali z lahkoto dvakrat ali pa trikrat več kakor prodajo danes — a kaj, če pa prav znaten del delavstva po uradnih izkazih zasluži komaj po 8 dinarjev na dan ali pa še manj! In za ta denar naj si kupuje še obleko, naj plača stanovanje in razne druge male stroške za stvari, brez katerih tudi delavec pri vsi svoji skromnosti biti ne more! Jasno je, da mora delavec, zlasti če ima še družino, pri takih »dohodkih« stradati in si ne more kupiti dovolj živeža, pa če je še tako skromen!

Na tem primeru jasno vidimo tesno gospodarsko povezanost kmetov in delavcev. Če nima kmet, nima delavec, a če delavec nima, tudi kmet nima.

Zato pa je tudi v interesu kmetov, da se zakon o minimalnih delavskih plačah čimprej uresniči. Če bo delavcu z zakonom zajamčen pošten zaslužek, bo te dobrote deležen tudi kmet, ker bo doma več prodal, dobro bo pa tudi za obrt in industrijo, ker bosta oba, kmet in delavec, lahko kupovala potrebno jim industrijsko blago, ki ga danes ne moreta kupovati.

Polkovnik Stevan Švabič umrl

V Beogradu je umrl te dni upokojeni konjeniški polkovnik Stevan Švabič, ki je ob prevratu l. 1918. igral tudi v Ljubljani veliko vlogo.

Tedanji major Švabič se je pripeljal v Ljubljano iz Solnograda, kjer je bil v ujetništvu s 370 častniki in 300 vojaki. V Ljubljani je takrat vladal silen nered in ni mnogo manjkalo, da iz Italije se vračajoče avstrijske čete niso začele ropati in pleniti.

Takrat se je major Švabič pokazal celega moža. V naglici je oborožil svoje vojake, same preizkušene junake in takoj razorožil madjarske oddelke na ljubljanskem kolodvoru. Ko je bila prva nevarnost odstranjena, je Švabič iz domov vračajočih se ujetnikov takoj organiziral novi pešpolk št. 26. Ko je bilo tudi to delo opravljeno, je poslal italijanskim četam na Vrhniko znameniti ultimatum, naj se Italijani umaknejo na razvodje Soče in Save, dokler zavezniki ne določijo meje. Na Vrhniko je poslal major Švabič tudi svoje čete. 9. novembra l. 1918. pa se je sam sestel s poveljnikom italijanskih čet in mu sporočil, da nadaljnega italijanskega prodiranja njegove čete ne bodo mirno gledale...

Ta energični nastop je imel popoln uspeh in zato zasluži polkovnik Švabič, ki mu je Ljubljana v zahvalo podelila svoje častno meščanstvo, z vso pravico naslov rešitelja Slovenije in Ljubljane.

Čast in slava njegovemu spominu!

Ustanovitev Zveze slovenskih kmetov — pododbor Celje

Nujna potreba po lastni stanovski organizaciji se vidno opaža tudi pri kmetih iz celjskega sreza. Niso to kmetje, kateri bi obupano gledali, kako propadajo njihova gospodarstva, in ki bi samo tarnali in se hudovali drug na drugega češ, ti si kriv, da se mi godi tako in ne drugače, ampak potrebo in važnost stanovske organizacije so spoznali tisti kmetje, ki mislijo z lastno glavo in ki vedo, da si edino le sami lahko pomagajo ter to le potom močne stanovske organizacije.

Sestanek za ustanovitev take organizacije se je vršil že 8. decembra 1934 ob 9. uri dop. v prostorih Pododbora Zveze kmetških fantov in deklet v Celju. Udeležilo se ga je nad 60 kmetov iz vsega sreza. O gospodarskem položaju in potrebi organizacije je referiral g. Maksim Šribar, sreski veterinar. Nadalje so se prečitala pravila društva »Zveze slovenskih kmetov« in je bil izvoljen pripravljalni odbor, kateremu predseduje tov. Jože Cajhen, posestnik in župan občine Teharje, podpredsednik tov. Kajtna Ant., posestnik iz Celja, tajnik tov. Pišek Jože, pos. iz Medloga pri Celju, poslovni tajnik tov. Turnšek Aleks., pos. sin iz Sv. Pavla pri Preboldu, blagajnik tov. Toman Ivan, pos. iz Teharja, odborniki pa tovariši: Kožuh Josip, pos. iz Skotlje vasi, Rebov Martin, pos. Celje-okolica, Plaškan Frane, pos. iz Orle vasi, Maksim Šribar, veterinar, Celje.

Razen teh so navzočni izvolili še poverjenike po posameznih občinah, kateri imajo nalogo zbirati člane, sklicevati krajevne sestanke itd.

Vsem kmetom iz sreza celjskega naj bo torej dolžnost, vstopiti takoj v svojo stanovsko organizacijo, zbirati svoje stanovske pristaše, voditi in tako zmagati!

P.: Te dni sprejemajo krajevni poverjeniki tiskovine in navodila za vpisovanje članov.

Kmetje in delavske plače

Med glavne vzroke današnje gospodarske stiske na kmetih prištevamo tega, da kmet svojih pridelkov ali sploh ne more prodati, ali pa jih mora prodajati na pol zastonj, da niti svojih stroškov ne dobi vedno povrnjenih.

Za prodajo svojih pridelkov ima kmet dve možnosti: ali prodaja svoje pridelke izven države v tujino, ali pa jih prodaja doma.

Možnost prodaje v tujino — izvoz — kmetu ni vedno mogoča. Tuje države imajo včasih svoje »muhe«. Nekateri hočejo zaščititi svoje lastne ljudi in nalagajo vsled tega visoke carine na tuje blago (zaščitna carina); druge zopet so

Kmetska mladina

Pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet v Krškem

I. prosvetno-organizatorični tečaj

Pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet v Krškem je priredil v dneh 17., 18. in 19. januarja t. l. I. prosvetno-organizatorični tečaj, ki se je vršil v šoli v Leskovcu. Na tečaju so bila zastopana vsa naša društva in nekaj fantov, ki soglašajo z idejami kmetsko-mladinskega pokreta.

Tečaj je otvoril predsednik tov. Tine Horvatič, ki je tečajnikom priporočal popolno pažnjo, da bodo imeli korist, korist oni sami in naša vas.

Z vso pravico poudarjamo, da so fantom vsi predavatelji podali svoja predavanja v skladu z idejami našega kmetsko-mladinskega gibanja.

Tako so tečajniki, ki so kljub visokemu snegu prihajali tudi iz 12 km oddaljenih vasi — pridobili mnogo smernic in vzpodbude, ki jih bodo vodile pri delu v društvih in pri nastopu v javnosti. V tečaju smo pridobili novih moči, ki bodo nov steber v širjenju naših idej in miselnosti med našim kmetskim narodom.

Predavali so: dr. Tine Čuš, sreski načelnik; predsednik Zveze tov. Kronovšek; tov. Dušan Bavdek, učitelj; g. Kafol, tajnik Kmetijske družbe; g. Rožet, revizor Zveze slovenskih združenj; g. dr. A. Korbar, zdravnik (Drž. hig. zavod); g. Ambrož Gabrijel, kmet. sres. referent; tov. Oton Mikulič, učitelj in g. Stiplovšek, strok. učitelj in akad. slikar v Krškem.

Predavanja so bila: organizacijska, državno-vzgojna, kmetijska, kmetijsko-zgodovinska, idejna, zdravniška itd.

Tečaj se je vršil v znamenju tovarištva in discipline. Tajnik Pododbora tov. Lipovž Peter je razdelil tečajnikom potrdila o obiskovanju.

Krški Pododbor je s prireditvijo tečaja pokazal stremeljenje, da se člani Društev kmetskih fantov in deklet vsestransko izobrazijo. Tako so se naši fantje po tridnevem šolanju, kjer so spoznali in poglobili svojo kmetsko miselnost, vrnili domov, da na društvenih sestankih seznanijo članstvo z nalogami, ki čakajo posameznika v procvit vasi, naroda in države.

★

V. fantovski prosvetno-organizatorični tečaj Zveze kmetskih fantov in deklet v Ljubljani se bo vršil od 11. do 18. februarja t. l.

V tečaj se bodo sprejemali člani Društev kmetskih fantov in deklet in nečlani iz krajev, kjer se društvo ustanavlja. Tovariška društva so prejela tozadevno okrožnico in naj takoj sklepajo, katere člane bodo Zvezi priporočili za sprejem v tečaj. Hrano in stanovanje preskrbi Zveza.

Prijave za tečaj se sprejemajo na naslov: Zveza kmetskih fantov in deklet v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1. Rok za vlaganje je do 30. januarja t. l.

Tovariši, ki bodo sprejeti v tečaj, bodo pravočasno obveščeni tudi o ostalih podrobnostih.

Tečajniki morajo biti v Ljubljani v ponedeljek, 11. februarja t. l. in se zglasiti v pisarni Zveze kmetskih fantov in deklet do 12. ure dopoldne. Popoldne istega dne bo otvoritev tečaja.

Učni načrt tečaja bo obsegal predavanja iz organizacije, društvenega poslovanja, kmetskega športa, kmetijstva, narodnega gospodarstva, združništva, higijene, prava in važnih vprašanj kmetskega pokreta. Predavali bodo naši najboljši strokovnjaki in javni delavci. Poleg tega si bodo tečajniki ogledali razne kulturne in gospodarske zavode in ustanove, tovarne, posetili gledališče itd.

Tovariše, ki imajo veselje do tega, da bodo v svojem kraju ustanovili Društvo kmetskih fantov in deklet, prav posebno vabimo, naj takoj vložijo prošnje za sprejem v ta tečaj.

★

Slivnica pri Celju. Tukajšnje Društvo kmetskih fantov in deklet je priredilo v nedeljo, dne 13. t. m. v narodni šoli v Dobju igro »Gusaj«. Obisk je bil zelo dober. Ob odhodu se je vsakdo izrazil dobro in lepo o igralcih in ljudje so bili zelo zadovoljni lepe domače igre. Za lep obisk se je zahvalil v imenu društva tov. Hrastnik. Da so igralci lažje vloge dobro rešili, se ima društvo zahvaliti v prvi vrsti upravitelju narodne šole g. Kocuvan, ki je šel društvu vsestransko na roko. Prvič smo igro igrali že na Štefanovo na Slivnici v narodni šoli in to tudi z odličnim uspehom in pred številno publiko. Društvo je priljubljeno med ljudmi, ki vidijo, da društvo dela in da se razvija v kmetskem duhu.

Šmartno ob Savi. Društvo kmetskih fantov in deklet v Šmartnem ob Savi vprizori veselo igro »Danes bomo tiči« v nedeljo, dne 27. t. m. popoldne v dvorani Kmetskega doma v Beričevem. K obilni udeležbi vljudno vabimo vse prijatelje kmetsko-mladinskega pokreta. — Odbor.

Sodobna gasilska služba. Tako je naslov knjigi, ki jo je spisal Janez Furlan, bivši poveljnik ljubljanskih poklicnih gasilcev. Knjiga bo izšla v februarju in bo prva slovenska knjiga o gasilstvu ter nujno potreben priročnik ne

le za vse naše gasilske čete, marveč za vsakega, ki kakorkoli sodeluje v našem gasilstvu. Vsebinska bo zelo bogata in razdeljena na 20 poglavij. Knjiga izide v samozaložbi pisca v februarju 1935 v obsegu okrog 200 strani (16 × 21 cm), bo bogato ilustrirana, tiskana na fin papir, odlično opremljena in vezana v platno. Pri naročilu pred izidom (v subskripciji) ji je cena 50 Din, pozneje bo veljala 60 Din. Opozorjamo vse, ki se zanimajo za gasilstvo, da knjigo takoj naroče pri piscu Janezu Furlanu, mestnem uradniku, Ljubljana, Poljanski nasip 16/IV, ker je naklada omejena.

Sv. Bolfenk pri Središču. V nedeljo, dne 20. t. m. je priredilo Društvo kmetskih fantov in deklet iz Sv. Bolfenka v Sokolskem domu v Središču dramo »Vrnitec«, ki je ob lepem posetu tukajšnjega občinstva in v režiji tov. F. Flajsa prav lepo vsestransko uspela.

Gaberje pri Brežicah. V nedeljo, dne 20. t. m. nam je po posredovanju Zveze kmetskih fantov in deklet priredil Higijenski zavod iz Ljubljane prav poučen in zanimiv higijenski tečaj s predvajanjem filma.

Vihre pri Krškem. Naše Društvo kmetskih fantov in deklet si je za to zimsko dobo napravilo delovni načrt, ki ga uspešno izvaja. Zastavili smo si sledeče naloge: 1. Prosvetni tečaj, katerega vodi g. Šubert Alojz, učitelj cerkljanske šole. 2. Petje nas poučuje g. Ludvik Skobaj, šolski upravitelj cerkljanske šole. 3. Ustanovili smo knjižnico, za katero je največ pripomogla družina Kobajeva iz cerkljanske šole in g. Bitenc, nastavnik krške meščanske šole, ki jim dolgujemo prav toplo zahvalo za požrtvovalnost in njihovo praktično ljubezen do kmetskega napredka. Imamo 150 knjig, ki jih članstvo s pridom uporablja. 4. Imamo tudi kuhinjski tečaj, ki se vrši v Cerkljah in ki ga poseča 12 deklet iz naše in sosednjih vasi. V tečaju predavajo vsak teden tudi g. sreski kmetijski referent in g. banovinski zdravnik.

Novice

★

»Zadružno zajednico« so sklenili ustanoviti zastopniki 18 glavnih kmetijskih zadružnih organizacij v boljšo obrambo svojih skupnih koristi.

Volkovi v Sremu. Zaradi visokih snežnih zametov so se priklatili volkovi iz bosanskih gozdov v velikih tropah v Srem. Preko Save so prišli po ledu. Kmetom so napravile gladne živali že precej škode.

Razpuščeno dijaško društvo. Policija v Pragi je razpustilo jugoslovansko dijaško društvo »Matija Gubec«, ker je z nekim protestom prekoračilo svoj delokrog. Premoženje je policija zaplenila.

Sprejem v armado. Za rezervnega poročnika v naši armadi je bil sprejet dr. Drago Marušič, bivši rezervni praporščak v avstrijski armadi.

Novo tovarne v Škofji Loki. Škofja Loka je dobila v najnovejšem času kar tri tovarne, vse tekstilne stroke. Od novih tovarn si obetajo delavci in domači obrtniki precej zaslužka.

Na 2 leti in 2 meseca je obsodilo novomeško sodišče nevarnega tatu in vlomilca mesarskega pomočnika Antona Žabkarja iz Podule pri Raki.

Župnišče so napadli neznani lopovi v Bistrici pri Zagrebu. Župnikovega hlapca so težko ranili, v župnišče pa niso mogli, ker se je župniku posrečilo priti skrivaj do cerkve, kjer je začel biti plat zvona. Kmetje so nato zlikovce prepodili.

Tatvina v hotelu. Iz hotela »Kossär« v Ptujju so odnesli tatovi te dni g. Kossärju ml. skoro za 7000 dinarjev v denarju in blagu.

Velika poneverba v Zagrebu. V Zagrebu so zaprli uslužbenca neke zavarovalnice, ker je poneveril skoro 200.000 dinarjev. Denar je zapravil v družbi žensk.

Do nevarnega boja med kmeti in orožniki je prišlo te dni blizu Tuzle v Bosni. Kmetje so hodili že leta in leta sekati drva v neki gozd, kar pa jim je oblast prepovedala. Za prepoved se pa kmetje niso mnogo zmenili, vsled česar je postal gozdar po orožnike. Prišlo je 20 orožnikov, kmetov pa je bilo v gozdu okoli 70. Prišlo je do pravcate bitke, v kateri so obležali 4 kmetje mrtvi, 20 pa jih je bilo ranjenih.

Nad 90 žebljev je pogoltnil v Ljubljani neki mladenič, bržkone iz objestnosti. Ko so se pa te pojavile bolečine, je moral fant v bolnišnico, kjer so mu preparali želodec in pobrali žeblje iz njega. Nekateri žebli so bili dolgi do 12 centimetrov. Danes je fant že izven nevarnosti.

Železniški promet, ki je bil pretekli teden na nekaterih progah začasno ustavljen zaradi silnih zametov, je zopet vzpostavljen.

Zagrebski nadškof dr. Stepinač se je mudil pretekli teden nekaj časa tudi v Ljubljani, odkoder je nadaljeval svoje potovanje v Rim. Domnevajo, da je pot nadškofa dr. Stepinača v zvezi s pogajanjem za konkordat med našo državo in sv. Stolico.

Savinjo bodo začeli regulirati. Po poročilih iz Beograda je finančni minister odobril licitacijo za dela pri regulaciji Savinje.

Huda nesreča na Savi. Na cesti Radeče—Zidani most se te dni neki avtomobil ni mogel pravočasno izogniti nasproti vozečim sanem in je trčil z vso silo vanje, tako da je konj obležal na licu mesta. Vozniku se na srečo ni nič zgodilo.

Hud požar je neko noč preteklega tedna prestrašil prebivalce Slov. Bistrice. Gorelo je gospodarsko poslopje gospe Krulčeve. Gasilci so požar omejili, da ogenj ni zajel še sosednih hiš.

500 dinarjev nagrade za ubeglega kozoroga plača veleposestnik Born iz Tržiča. Žival je samica.

15 komunistov se je zagovarjalo pretekli četrtek pred sodiščem v Mariboru. Eden je dobil 4 leta, eden tri leta, drugi pa so dobili ali manjše kazni pogojno, ali pa so bili oproščeni.

Sin vojvode Mišiča — kmet. Sin pokojnega vojvode (maršala) Vojislava Mišiča, ki je v svetovni vojni dosegel veliko slavo, obdeluje v naselbini Aleksandrovo v Južni Srbiji zemljo kot vsak naseljenec. Mladi Mišič je študiral v Angliji na poljedelski šoli, sedaj pa izkorišča svoje znanje praktično.

Turška armada kupuje pri nas konje. V Belovaru kupuje posebna komisija konje za turško armado. Doslej so nakupili že nekaj sto konj težke pasme, ki so jih plačevali po 3000—4500 dinarjev.

V likvidacijo je stopila mlekarska zadruga v Črnomlju na podlagi sklepa zadnjega občnega zbora.

Prijet vlomilec. V Ljubljani je bil nekaj časa mir pred vlomilci. Pretekli teden pa so se zopet zganili in obiskali dve trgovini, odkoder so odnesli znaten plen. Policiji pa se je posrečilo pretekli petek vlomilca že prijeti. Zalotila ga je neka služkinja, ki je stekla za njim, dokler ga niso prijeli. Vlomilec je baje iz »boljše« druzine...

Vožnja po železnici bo cenejša? Kakor poročajo časopisi, utegnemo počasi le doživeti znižanje cen za železniške vožnje. Avtobusi delajo namreč železnici občutno konkurenco, vsled česar uprava železnic resno študira to vprašanje.

Železarna v Zenici v Bosni namerava svoj obrat začasno omejiti. Če se to zgodi, bo prizadetih okoli 700 delavcev.

100 letni starec — ženin. V vasi Rajivci se je preteklo sredo četrtrič oženil kmet Mujo Sulčanovič z neko 80 letno vdovo.

Male sodčke za vino so pričeli izdelovati podjetni Ribničani. Take sodčke potrebujejo ljudje za nakup vina v manjših količinah naravnost od vinogradnikov. Sodček stane 20 do 50 Din.

26 ločitev zakonov je izreklo preteklo leto mariborsko sodišče.

Silno škodo so napravili viharji pretekli teden ribičem v našem Primorju, ker je bil ves ribolov onemogočen.

Nesreča na postaji Hrastnik. Preteklo sredo je prišel na postaji Hrastnik pod vlak premikalec Karol Kukavica iz Litiije. Težko poškodovanega uslužbenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

4700 nevarnih operacij so izvršili preteklo leto zdravniki v bolnišnici v Mariboru.

Pohorje — klimatični kraj. Na prizadevanje mariborske »Zveze za tujski promet« se uvrščajo vsi nad 700 metrov visoki kraji na Pohorju med »klimatične« kraje.

Tri divje prašiče je ustrelil pretekli teden lovski čuvaj Ivan Portič iz Kočevja. In to na en dan!

Velikim poneverbam so prišli na sled v občinski blagajni Sremske Kamenice. Gre baje za 100.000 dinarjev škode. Blagajnika Vojo Veljkoviča so zaprli.

Maščevanje varanega moža. Kmet Spaso Stankovič iz Starega Obiliča na Kosovem polju je te dni ubil svojo ženo in svojega hlapca, s katerim ga je žena varala.

Kos žice je pogoltnil kaznjeneec v mariborski kaznilnici Otmar Čagran v samomornem namenu. Zdravniki pa so mu žico kmalu odstranili iz želodca.

Požar v Ljubljani. Pretekli teden je pogorela delavnica mizarskemu mojstru Karlu Buhu. Mojster ima škode okoli 25.000 dinarjev. Ogenj se je razširil po delavnici iz male železne pečice.

Zgorela je pretekli teden v Logatcu 87-letna zasebnica Marija Maček. Zenica si je hotela zakuriti peč, pri tem pa se ji je vnela obleka, da je v silnih mukah umrla.

Prijet tat. Orožniki v Vitanju so pretekli teden zaprli zloglasnega tatu Ivana Korošca, kateremu očitajo 30 večjih in manjših tatvin.

Oko je izbil mlad bik hlapcu Mihi Gumzeju v Poljčanah. Žival je padla, hlapec pa ji je hotel pomagati na noge, a pri tem je bik z rogom hlapca tako resrečno sunil v oko, da mu je izteklo.

Led na Dravi. Pretekli teden so se pojavile na Dravi nad Mariborom prve ledene plošče. Nad Falo je začela reka zmrzovati v vsi širini.

54 pomiloščenih kaznjencev so izpustili iz mariborske kaznilnice pretekli teden.

Poglavje o poneverbah. Beogradski list »Politika« poroča: Bil sem nekoč v statističnem uradu. Ostala pa mi je navada, da sebi za zabavo delam razne statistike. Tako sem nekega dne sedel in začel sestavljati statistiko poneverb, katere javljajo naši dnevni listi. In kaj mislite? Nista pretekla niti dva tedna, pa sem seštel: 1.608.836 dinarjev! Verujte mi, da me je volja minila, da še nadalje delam take statistike!

Ker je puščal kri. Mariborsko sodišče je obsodilo na 7 dni zopora nekega Janeza Mačka iz Stare Beznice v Prekmurju, ker je brez dovoljenja puščal ljudem kri.

Dopisi

Nezaslišana hudobija

(Dol pri Ljubljani.)

V noči na petek preteklega tedna je zlobna roka v Dolu in na Beričevem požagala spominske lipe, ki so bile vsajene v spomin blagopokojnemu kralju. Ne moremo drugače reči, kakor, da je ta zlobnež imel zopet namen denuncirati naše ljudstvo, ki je vdano kraljevskemu domu in državi in ga naslikati kot protidržavno in separatistično. Izrazila se je neka vidnejša oseba, da je to dolska kultura. Mi tako kulturo odklanjamo in obsojamo, ter smatramo vsak tak krivičen očitke za žalitev. Želimo pa, da zlikovca čimprej izsledimo in kaznujemo, da ne bodo zopet nedolžni postali žrtev podlih ovadb.

Tako piše zadnji »Domoljub«. Nas to pisane »Domoljuba« in njegovega dopisnika iz Dola bi rekli veseli. Zakaj nas veseli? Veseli nas to pisanje zato, ker sta prišla »Domoljub« in njegov dolski dopisnik, čeprav čez 15 let, le do spoznanja, da so taka in slična početja v naših mirnih podeželskih vaseh grdi in umazani zločini brez primere. A ona izmišljena, ki ste jo napisali zgoraj, da je ta zlobnež hotel nekim vašim (kdo so vaši?) podtakniti to grdobijo, ne bo držala, kajti že vrabci na strehah čivkajo, da dotični, ki je ta zločin izvršil, ni pravi zločinec, temveč, da je pravi zločinec oni, ki je takega zločinca vzgojil. Sicer pa bomo imeli priložko, da bomo o tem umazanem poglavju iz Dola še veliko tinte porabili in končno pravega zločinca izsledili.

Pazite na javne naprave!

Banska uprava razglasa:

»Zadnje čase se je dogajalo, da so ponekod zrane ali neznane osebe, bodisi zlonamerno, iz objesti ali radi lastne koristi kvarile javne telefonske napeljave, kakor poškodovale, odnosno odnašale telefonske žice, izolatorje, drogove in podobno.

Škoda, ki je bila s tem prizadeta, ni bila zgolj materialna. Moten, odnosno onemogočen je bil s tem reden telefonski, odnosno telegrafski promet, vsled česar je zamogla utrpeti tako država kot zasebnik tudi največjo, nedogledno škodo. V kolikor so bile ponekod poškodovane

telefonske linije žandarmerije, je bilo na ta način prizadeto poslovanje v področju javne varnosti.

§ 209. k. z. in § 77. zakona o pošti, telefonu in telegrafa predvidevata za krivca najstrožjo kazensko in popolno odškodninsko odgovornost. V kolikor pa storilec ne bi bilo moči izslediti, je v smislu zadnje citiranega zakonitega določila lahko subsidiarno obvezana k povračilu škode tudi občina, odnosno preko te občani sami.

Ne glede na to, da torej že javni interesi sami zahtevajo, da se onemogočijo nadaljnji taki slučajji ali da se vsaj krivci brezpogojno izsledijo in kaznujejo, je torej v bitnem interesu vsakega posameznika, da svojestransko deluje v tem cilju.

Darujte za spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju

Nabiralna akcija za spomenik je v polnem razmahu. Požrtvovalni prijatelji so z nabiralnimi polami pridno na delu. Pisarna odbora je razposlala številne pozive na razne ustanove, posameznike itd. za prispevke. Naj ne bo nikogar v Dravski banovini, ki bi se hotel odtegniti tej plemeniti patriotski dolžnosti. Sleherrik lahko daruje vsaj majhno vsotico!

Tekmujmo med seboj, da omogočimo čimprej postavitev dostojnega spomenika našemu narodnemu Vodji, ki je vse svoje — žal tako kratko življenje — z nadčloveškim samozatajevanjem posvetil blaginji svojega jugoslovanskega naroda in ki je padel v službi naroda.

Potrebne informacije se dobe v pisarni podpisane odbora, ki se nahaja v palači Trboveljske premogokopne družbe (Gledališka ul.), IV. nadstr., telef. št. 39-53.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Odbor za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

Sv. Trojica nad Moravčami. V nedeljo 20. t. m. se je v šoli pri Sv. Trojici vršil ustanovni občni zbor Sadjarske in vrtnarske podružnice. Pristopilo je 30 članov, od katerih je nad polovica mlajših bodočih gospodarjev. S pomočjo banovinske podpore in Sreskega kmetijskega odbora si je podružnica nabavila drevesno škroplnilnico. V odbor so bili izvoljeni Cerar Stanko, predsednik; Leštan Avgust, tajnik; Cerar Michael, blagajnik ter člani odbora: Rožič Jožef, Rahne Julij in Peterka Karol.

Žejna Ljubljana. Preteklo leto so Ljubljančani popili 564.125 litrov piva v vrednosti 5.641.250 Din in 3 milijone in 223.000 litrov vina v vrednosti nad 32 milijonov dinarjev.

Nesreča v tovarni. V tovarni zamaškov v Tacnu pod Šmarno goro je zgrabil stroj 30 letnega delavca Ivana Hrena, ko je ravno stroj mazal, ga nekajkrat zavrtel po zraku, potem pa ga s tako silo treščil po tleh, da je mož obležal nezavesten. Dobil je hude notranje poškodbe.

Med pretepom ustreljen. V nedeljo zvečer so se zbrali v neki gostilni v Moškanjih že vinjeni fantje in kmalu je prišlo do pretepa. Neki Črnivec Jože je divje mahal z nožem okrog sebe, kmalu pa ga je zadel iz gručice fantov smrtonosen strel. Posestnikov sin Avguštin Vojsk je sam priznal orožnikom, da je on streljal.

Nov rektor ljubljanskega vseučilišča. Za novega rektorja je bil namesto odstopivšega dr. Ramovša izvoljen prof. dr. Maks Samec.

Bogatega divjega loveca so zasačili te dni v litijskem lovskem revirju. Gre baje za premožnega kmeta, ki ga je zapeljala v kaznivo dejanje samo lovska strast.

Zastrupiti se je hotela v noči od sobote na nedeljo z veronalom neka zasebnica v Ljubljani. Zdravniki upajo, da bodo obupanko še obravili pri življenju.

Nesreča pri smučanju. Pri smučanju se dogajajo dan na dan kakšne nesreče, večinoma seveda iz neprevidnosti ali pa iz objestnosti mladih smučarjev. V nedeljo so pripeljali v ljubljansko bolnišnico dva ponesrečenca.

Kmečki magacin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mali dobiček — velik promet.

Pristopajte h Kmetijski Matici.

Za naše gospodarje

Ovčec pri govedu

Kadar govedo, posebno krave in telice, zbole in posestniki ne znajo vzroka bolezni, pravijo, da ima govedo ovčec. N. pr. če govedo ne žre in ne prežvekuje kot navadno ter hujša, če se koža trdo drži telesa in jo je težko s prsti privzdigniti, če nastane kakšna oteklina na koži, ali vime otrdi in ne da mleka. Vse te pojave imenujejo ovčec in proti temu uporabljajo posebna zdravila in sredstva, ki spominjajo na čarovnije, ki največkrat več škodujejo kot koristijo.

Ovčec za se ni bolezen, ampak opisani pojavi so samo znaki različnih notranjih bolezni. Navadno so to znaki, da je nastala nepravilna prebava radi prenapolnjenja želodca, radi pokvarjene krme, ali ker je žival požrla kakšen neprebavljiv predmet (žebelj, drat). Slični znaki se tudi pojavijo pri obolenju na pljučih (tuberkuloza), na jetrih (metulj), ledvicah, maternici. Od prehlajenja lahko živali zbolijo na revmatizmu, ki se pojavi z znaki kakor zgoraj opisano. Vnetje vimena tudi lahko nastane vsled prehlajenja, ali pa ker se krave ne zmožejo dobro in če se pri molzi ne pazi na čistočo.

Na podlagi tega je razvidno, da je v prvi vrsti v takih slučajih treba dati govedu sama odvajalna sredstva — kuhano laneno seme, laneno ali navadno olje, grenko ali Glauberjevo sol itd. in če to ne koristi, ne bo koristila nobena coprnija ali nepoznano tajno zdravilo mazačev, ampak samo pravilni nasvet izkušenega strokovnjaka. P.

Klanje v sili

Pripeti se, da nam kakšna žival naglo zbolí, ali se ponesreči ter jo moramo zaklati. To je klanje ali zakol v sili.

Pri tem se navadno greši. Dotični posestnik kar sam ali s pomočjo soseda zakolje žival in šele potem prijavi primer županstvu ali sreskemu načelstvu, oziroma pokliče živinozdravnika. Navadno pa že odstrani drobovje — zakoplje ali celo vrže psom in mačkam.

Ko pride veterinar, ne najde vseh organov in tudi ne dobi zanesljivih podatkov, zato ne more zadržno ugotoviti bolezni in ne more takoj odločiti, dali je meso užitno ali ne, ampak šele po nadaljnji preiskavi.

Čeravno obstojijo jasni predpisi, da se mora vsak tak primer nemudoma prijaviti županstvu ali sreskemu načelstvu, ali poklicati veterinar, da isti odredi, kar je potrebno, se to večkrat opusti in posestnik ima samo še občutno škodo, mesto da bi imel vsaj nekaj koristi.

Zaradi tega se priporoča vsem posestnikom, ki se jim kaj takega dogodi, da takoj obvestijo nadrejene oblasti ali da pokličejo uradnega živinozdravnika in če se zakol mora izvršiti predno pride živinozdravnik, naj se pokliče kot pričr en zastopnik občine ali vsaj en zanesljiv človek iz vasi. Na vsak način pa morajo ostati vsi deli telesa, tudi drobovje in koža, za pregled.

Šele po pregledu vseh delov in po vsestranskih poizvedbah bo veterinar spoznal, da li je meso užitno ali ne, oziroma če ni kakšna kužna bolezen in bo odredil potrebno, da posestnik ne bo imel še večje škode in da ljudje ne zbolijo, ali da se kužna bolezen ne razširi.

Tudi pri zakolu v sili malih živali, če niso vidni znaki kakšne nesreče in če posestnik ni prepričan, da je meso zdravo, naj se obrne na najbližjega veterinarja za nasvet. V tem primeru naj pošlje ali odnese zaklano žival istemu in še najboljšje je, če se take živali v celoti pošljejo »Drž. veterinarskemu bakteriološkemu zavodu v Ljubljani«, Lipičeva ul. 2, Šentpeterska vojašnica. P.

Iz tehničnega sveta

Zadnjič je bil govor o magnetizmu in pa o električnem magnetizmu. Električni magneti se tudi uporabljajo za praktične svrhe za dviganje in prenašanje železnih bremen. Veliko večjo vlogo pa igrajo pri proizvajalnih električnega toka ter pri električnih motorjih. Ako približamo magnetu navadno žico, nastane v tej žici električna napetost in ako bi konca te žice spojili preko recimo majhne žarnice, bi videli, da teče skozi žico elektrika. Skozi žico teče tem jačji električni tok, čim hitreje premikamo žico mimo magneta, čim jačji je magnet, pa tudi čim več teh žic ali žičnih palic imamo. Pa še nekaj drugega bi opazili, čim jačji tok bi tekkel skozi žice, tem težje bi premikali žice. Da lahko premikamo žico, po kateri teče električni tok mimo magneta, moramo uporabiti silo, zakaj magnet se upira temu, da bi bila v njegovi bližini žica, po kateri teče tok. Mislimo si valj, okoli katerega smo v smeri osi navili več ovojčev žice. Ta valj naj bo postavljen na dveh ležajih tako, da ga lahko vrtimo okoli osi. Okoli tega valja na zunanji strani pa ramestimo v vencu same magnetne. Ako pričnemo valj vrteti, tedaj imamo isto sliko kot preje, žica se premika mimo magnetov. V žici nastane električna napetost in ako vrtimo valj zelo hitro, ako so magneti dovolj močni in ako je na valju navite dovolj žice, tedaj lahko dobimo iz valja preko kolektorja, to je priprave, kjer se zbirata iz vsake žice električna napetost in električni tok v skupno napetost in skupen tok. To je v bistvu električni generator, to je stroj za proizvajanje elektrike. Na ta generator priključimo lahko žarnice, ki nam svetijo in krajšajo dolge zimske večere. Ako priključimo na ta generator dosti žarnic, tedaj bo tekkel po žicah na valju močan

električni tok. Magneti se bodo upirali, da bi se mimo njih vrtele žice, po katerih teče močna elektrika. Valja ne bom mogel z roko vrteti, treba bo poklicati drugo večjo silo na pomoč. Najbolj na dlani ležeča naravna sila je voda. Le pogledjte naše male potočke, kako so jih izrabili naši predniki. Naši potočki ženejo mline in žage, naši potočki so neusahljiv vir sil in z občudovanjem moramo zreti na naše preprosto kmetstvo ljudstvo, kako je znalo uporabiti to naravno silo. Moderna tehnika je zavrgla stara mlinska kolesa, izumila je nove stroje — turbine, ki mnogo bolje izrabljajo vodne sile. Te turbine ženejo naše valje ovite z žico okoli magnetov. Magneti se ne morejo več upirati tej sili, naši valji se vrte mimo njih in pošiljajo v omrežje električni tok, kolikor ga rabimo. Seveda so v resnici ti stroji mnogo bolj komplcirani, toda v bistvu so tako enostavni, kot smo jih naslikali. Ti navedeni stroji nam dajejo istosmerni električni tok, to je tak tok, ki teče vedno v eno smer, v nasprotju z izmeničnim tokom, ki gre sedaj v eno smer, sedaj zopet v drugo kot nihalo ali minutnik pri urah.

Prej smo videli, da se magnet upira, da bi v njegovi bližini premikali žico z električnim tokom, toda to samo pod tem pogojem, dokler teče elektrika v določeno smer. Ako pa teče v žici elektrika v obratno smer, tedaj pa magnet privlači to žico. Ako poženemo v našem prejšnjem primeru v okoli valja navito žico od zunaj električni tok, tedaj en pol magneta to žico privlači, drug pol pa odbija, valj se prične sam vrteti, dobimo električne motorje za istosmerni tok.

Istosmerni tok ima neke nedostatke, zato se dandanes uporablja večinoma izmenični tok. Katere prednosti ima ta tok in kako nastane, bomo opisali prihodnjič.

Brezposelnost je draga

»Mednarodni urad dela«, ki je posebej odsek Društva narodov, je izdal obširno poročilo o skrbi za brezposelne v posameznih državah.

Najprej ugotavlja, da je v večini držav zmogalo načelo (ki smo ga tudi mi zagovarjali), naj se brezposelnim ljudem preskrbi delo in s tem tudi zaslužek, ne pa da se jim dele razne »podporec zastoj. Zaposlitev naj pa najdejo brezposelni ljudje predvsem pri javnih delih, če privatni kapital noče delati sam; države imajo še vedno toliko moči nad kapitalom, da lahko prisilijo vsaj na podpisovanje javnih posojil.

Potem pa navaja poročilo zneske, ki so jih porabili za javna dela v raznih državah.

Tako je n. pr. izdala Nemčija od l. 1932. do l. 1934. pet in pol milijarde zlatih mark za javna dela, a celotni državni proračuni za omenjeni leti so znašali komaj po 8 milijard mark.

Na Švedskem so izdali za leto 1933./34. 250 milijonov švedskih kron za javna dela, državni proračun pa je znašal 1 milijardo švedskih kron.

Italija je izdala l. 1932. za javna dela skoro 6 milijard lir, celotni proračun pa je znašal 21 milijard lir.

Tako našteva poročilo zneske, ki so jih izdale posamezne države, tudi za ostale države. Iz vseh teh števil pa vidimo, da posegajo državne uprave prav globoko v zasebno gospodarstvo, če kapital sam noče storiti svoje dolžnosti.

Temu primeru bo morala slediti tudi naša državna uprava. Naša država, zlasti pa banovine, skrbe sicer tudi za javna dela, a le v mali meri; treba bo storiti še mnogo več! Trditev, da »ni denarja«, namreč ne velja na celi črti; denarja je ravno toliko, kakor ga je bilo prej, samo poiskati ga bo treba v tistih žepih, kjer je, ne pa tam, kjer ga ni!

Poziv

k prijavi poskusnih zemljišč za izvedbo primerjalnih gnojilnih poskusov h krompirju.

Da bi dosegla dopustnost mešanja apnenega dušika s superfosfatom tik pred gnojenjem in bi obenem pokazala kmetovalcem na vzgledih uspešnost umetnega gnojenja v primeri z gnojenjem s hlevskim gnojem, namerava ponoviti Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani letos spomladi svoje primerjalne gnojilne poskuse h krompirju. Vsak poskus bo meril 900 kvadratnih metrov in bo razdeljen v tri enake parcele.

Kmetovalci iz Dravske banovine, ki imajo veselje in resno voljo delati take poskuse ter razpolagajo ob kakšni javni poti z njivo, ki jo nameravajo obdelati letos s krompirjem, naj se prijavijo. Prijave sprejema pismeno in ustno do 4. februarja t. l. Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani, Tyrševa cesta 38. V pismeni prijavi naj navede prijavitelj čitljivo svoje ime in priimek, nadalje kraj in hišno številko svojega bivališča, kakor tudi pošto in železniško postajo.

Postaja bo dala poskusnikom potrebna umetna gnojila brezplačno na razpolago; za stroške njihovega prevoza, kakor tudi za hlevski gnoj, za sadež in za delo pa bo moral skrbeti poskusnik sam.

Razno

★

Najbolj mrzli kraji na svetu

Ruski učenjak Vladimir Sensinov je živel pred vojno v pregnanstvu v naselbini Verhojansk v severovzhodni Sibiriji. Ta naselbina šteje 300—400 duš in velja za najbolj mrzel kraj na svetu.

Sensinov pa pripoveduje v svoji knjigi, da se ljudje tam mnogo bolj boje brencljev in komarjev poleti kakor pa hudega zimskega mraza. V Verhojansku imajo namreč poleti do 35 stopinj vročine, pozimi pa do 70 stopinj mraza!

Pozimi se živali globoko zarijejo v zemljo. Dogodilo se je že, da so jerebice med letanjem popadale na tla kot kamenje — zmrznjene! Zmrznile so v zraku! Led je tako trd, da sekire odletavajo od njega kot od jekla. Les kar okamenjuje in če vsekaš v les, daje les iskre.

Verhojansk in bližnji Ojmekov veljata kot najbolj mrzla kraja na svetu. Ni pa dvoma, da se nahajajo na Grenlandskem otoku in v polarnih krajih zlasti v višinah kraji, ki imajo še nižje temperature. V teh krajih pa ljudje ne morejo več prebivati.

★

Snežni zameti v naši državi

Pretekli teden je padlo v srednjem delu in na jugu naše države obilo snega, tako da je bil promet na železnici in na cestah močno oviran.

Beograd je bil preteklo sredo nekaj časa popolnoma odrezan od sveta. Vsi vlaki so imeli prav občutne zamude, ker so morali čakati, da so delavci proge očistili. Brzovlak, ki vozi iz Ljubljane v Beograd in ki bi bil moral priti v Beograd v sredo zjutraj, je imel zamude okrog 12 ur. Na srečo je imel strojevodja dovolj premoga, da so lahko vozove kurili, vendar pa so prišli potniki v Beograd popolnoma izmučeni.

Se hujše je bilo pa na progah od Beograda proti jugu. Tam so imeli vsi vlaki po 10—15 ur zamude. Ministrstvo za promet je odredilo, da mora vse razpoložljivo osebje odmetavati sneg, na posameznih postajah pa so najemali brezposelne v velikem številu.

Zaradi velikih množin ledu pa je tudi rečni promet zelo oviran ali pa nemogoč, zlasti po Savi in Donavi.

Toplota kot zdravilo

Naše telo se počuti najbolje takrat, če je s svojo okolico v nekem določenem ravnotežju. Kakor hitro tega ravnotežja ni, se počutimo neugodno.

Narava sama pa je poskrbela, da naše telo prav lahko samo vzpostavi moteno ravnotežje, zlasti kar se tiče toplote, kajti ravno glede toplote je naše telo prav močno odvisno od svoje okolice.

Naše telo vzdrži lahko prav znatne izpremembe toplote, ne da bi oboleli. Človek umrje šele, če pade njegova telesna toplota na 28 do 30 stopinj, ali pa če se dvigne na 42 stopinj. Telesna toplota se v teh mejah vedno izpreminja, ker oddaja telo svojo toploto skozi kožo, ali z dihanjem ali pa z odvajanjem iz črevesa.

S toploto zdravimo najrazličnejše bolezni. S toploto preprečimo, da se navaden »enkratni« (akutni) katar (nahod itd.) ne izpremeni v trajnega ali »kroničnega«. Tudi ljudje, ki jih mučijo protin, revma, ledvice ali jetra, vedo ceniti vrednost toplote. Toplota nam ozdravi tudi mnogo ušesnih bolezni in bolezni vratu.

Poseben način zdravljenja s toploto je potenje. Potenje povzroči, da se obtok krvi pospeši. Vsi sokovi telesa se zbirajo med potenjem v koži in s tem razbremene srce in ledvice. To so vedeli že stari narodi in moderna medicina se v tem oziru vrača na staro pot.

Paziti pa moramo pozimi, da se pri ali po potenju ne prehladimo, ker bi prehlad še več škodoval kakor nam potenje koristi. Prepoten človek se mora dobro odrgniti do suhega in se mora počasi ohladiti, preden gre zopet na zrak.

Jesenove sadike in ciprese

ima na prodaj

Josip Jelovšek, Vrhnika

Važno za gasilstvo!

Banska uprava je izdala odlok, s katerim prepoveduje vsem gasilskim društvom, da bi posojala svoje gasilsko orodje v katerekoli zasebne namene. Uporaba gasilskega orodja je namenjena izključno za gašenje ali preprečevanje požarov, za reševanje človeških življenj in tudi živali, kadar so v nevarnosti, za preprečevanje in obrambo pred drugimi elementarnimi katastrofami, kakor recimo ob priliki povodnji, za gasilske vaje, torej izključno le za namene, oziroma dolžnosti, ki si jih je gasilstvo natožilo. S tem seveda še ni rečeno, da gasilci ne bi smeli s svojimi brizgalnimi napolniti v korist ljudstvu v primeru suše kakšen prazen vodnjak, izključeno pa je po novi odredbi vsako izrabljanje gasilskega orodja zgolj v zasebne namene. Okrožnica naroča občinam, naj pazijo na izvrševanje te odredbe. Obenem je o odredbi poučeno tudi orožništvo, ki bo pazilo na njeno izvajanje.

Nekaj za gospodinje

V vsaki hiši kuhajo navadno toliko, da še kaj ostane. Ostanke raznih jedi pa se dajo še vedno dobro porabiti, če je gospodinja ali kuharica le količkaj spretna.

Ostanke telečjega mesa, zlasti pečenke, navadno porabimo mrzle, kot »mrzlo telečjo pečenko«. Ne trdimo, da je taka mrzla telečja pečenka s kruhom slaba jed. Precej boljši okus pa dobi mrzla pečenka, če jo zrežeš na koščke in te poliješ z mešanico olja, jesiha in nekoliko gorčice (zenofa).

Prav dobra je tudi jed, ki jo napraviš, če mrzlo telečjo pečenko sesekljaš, sesekljano meso pa zmešaš z ostanke špinače ali presnega zelja, dodaneš 1 ali 2 rumenjaka in iz te mase napraviš hlebčke, ki jih ocvreš na masti. Dobro je tudi, če tej masi primešaš nekaj drobtin.

Ostanke kuhanega in praženega riža porabiš, če primešaš rižu nekaj kuhane, sesekljane šunke (ali suhega svinjskega mesa), 1 ali 2 rumenjaka in nekaj masti. To meso daj v ponev in jo prepeci.

Na isti način lahko porabiš tudi ostanke širokih rezancev ali pa makaronov.

Ostanke kuretine pa porabimo tako: iz sladke smetane, moke, nekaj soli in 1 ali 2 rumenjaka (po potrebi) napravimo gosto omako. V to omako pomočimo ostanke, jih potresemo z drobtinicami in jih v ponvi prepečemo, da lepo zarumene.

Še en »recept« za ostanke. Raztepi v posodi 6 dek surovega masla, dodeni 2 rumenjaka, drugega za drugim in mešaj. V vodi namoči dobre pol žemlje (ali pa košček belega kruha) in jo pretisni skozi sito. Nato nasekljaj peteršilja in čebule in to oboje daj na mast; polagoma pa dodevaj pretlačeno žemljo in z rumenjaki zmešano surovo maslo. Ko je vse to dobro zmešano, prideni 15 dek ostankov goveje mesa, 1 žlico smetane in nazadnje sneg od beljakov obeh jajc. To mešanico prevrni nato v kozo, kjer naj se duši v sopari 1 uro.

Po svetu

★

Po čem so divje živali? V londonskem zverinjaku so delali te dni inventar in pri tej priliki ugotovili, da velja krotek slon okoli 200.000 dinarjev, tigri so po 25—30 tisoč dinarjev, leva se pa dobi že za 4000 dinarjev.

Podgane v ameriškem poslaništvu v Moskvi. V bližini poslopja ameriškega poslaništva v Moskvi so podrli neko staro poslopje. Iz razvalin stare podrtije pa se je prikazalo nenadoma toliko podgan, da so tudi celo poslaništvo zasedle. Amerikanci so pokupili mačk, kolikor so jih mogli, a podgane so bile tako hude, da so mačke kar pobegnile pred njimi. Sedaj bodo poskušali premagati podgane s kemičnimi sredstvi (s strupi ali pa s plini).

Brezposelnost v Italiji. Po uradni statistiki je bilo koncem decembra v Italiji 961.000 brezposelnih.

Sibirski mraz v Rumuniji. V Rumuniji je nastopila huda zima. Dva obmejna stražnika na ogrsko-rumunski meji so našli zmrznjena.

Veliko vojno ladjo, ki bo imela 35.000 ton, namerava zgraditi francoska vojaška uprava.

200 uradnikov so zaprli v sovjetski Rusiji zaradi prepovedane trgovine z živili.

Tiskarno za 60 jezikov imajo v Leningradu (Petrogradu). Tiskarna ima namreč toliko raznovrstnih črk, da lahko tiska tudi največja dela v vseh mogočih jezikih in narečjih, kar jih govore v sovjetski Rusiji.

Znamenita 50letnica. Te dni je minilo 50 let, odkar je mladi dunajski zdravnik dr. Karel Koller začel ljudi operirati v lokalni (krajevni) rečutnostni (narkozi). Prej so ljudi operirali samo v popolni narkozi (s kloroformom), česar pa ni vsak človek prenesel. Dandanes tega ni treba več. Dr. Koller živi danes v New Yorku, kjer uživa velik ugled med zdravniki in bolniki.

Poljska — pomorska država. Odkar je dobila po vojni Poljska svoboden dostop do morja, si zelo prizadeva osvoboditi se v trgovskem oziru od izozemstva in zato gradi lastne ladje, ki bodo vozile poljsko blago v svet. V Trstu so naročili Poljaki ladjo »Pilsudski«, kesneje pa bo posredovala promet med Poljsko in Ameriko.

Obsojeni nekdanji komunistični voditelji. Vrhovno sovjetsko sodišče v Leningradu (Petrogradu) je obsodilo zaradi udeležbe pri zaroti proti Kirovu, Stalinovemu pomočniku, bivšega sovjetskega voditelja Zinovjeva in še 4 njegove soobtožence na 10 let težke ječe, vsi drugi obtoženci, ki jih je lepa vrsta, so dobili pa po 5 let. Premoženje obsojencev pa je zaplenila država.

118 letna kraljica-vdova. V pokrajini Herot v severni Indiji živi vdova nekega muslimanskega vladarja, ki ima že 118 let.

4000 letal hoče imeti vlada Zedinjenih držav. Tozadevni zakonski predlog bo v najkrajšem času prišel pred parlament.

Delo na akord v Franciji prepovedano. Francoski minister za javna dela je dobil od vlade pooblastilo, da sme v vseh podjetjih prepovedati delo na akord in čezurno delo, da bi na ta način dobilo čim več delavcev vsaj začasno zaposlitev.

Francoski kmetje v Berlinu. V Berlin je prišlo te dni večje število francoskih kmetov, da stopijo v stike z nemškimi kmeti. — Stara resnica: če vse vrvi popokajo, so pa kmetje dobri.

Radio

od 27. januarja do 3. februarja 1935.

Nedelja, 27. januarja: 7.30: Trgovinska bilanca in zaslužek kmetovalca (Jamnik Alojzij) — 9.00: Versko predavanje (dr. Regalat Čebulj) — 10.00: Higiena javnih stanovališč (ga. Zajc-Boškovičeva).

Ponedeljek, 28. januarja: 18.00: Počitniško potovanje: Port Vendres (M. Slavčeva) — 19.10: Zdravniška ura (dr. B. Magajna).

Torek, 29. januarja: 18.20: O steklu (Albina Traven).

Sreda, 30. januarja: 18.30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) — 19.00: Sokolstvo in šport (Franjo Lubej).

Četrtek, 31. januarja: 18.20: Smuška ura ljubljanskega zimskošportnega podsaveza.

Petek, 1. februarja: 11.00: Življenje neposlušnega šolarja Toneta Skoka (Vojko Jagodic) — 18.00: O verstvih (Fr. Terseglav) — 18.40: Židovsko nacionalno gledališče (Ferdo Delak) — 21.50: Slovenske narodne s harmoniko pojeta gg. Janko in Banovec.

Sobota, 2. februarja: 7.30: Kmetijska posvetovalnica (ing. Sadar Vinko) — 9.30: Versko predavanje (dr. Regalat Čebulj) — 16.00: Oktet Trboveljskih nameščencev, vmes Staričev šramel kvartet.

Sejmi

27. januarja: v Ptuj.

28. januarja: v Vinici pri Črnomlju, Litiji, Dolnji vasi pri Ribnici, Vojniku.

29. januarja: v Rajhenburgu, št. Juriju ob Tab., Dol. Lendavi.

30. januarja: v Rakeku.

31. januarja: v Dobovi, Turnišču.

1. februarja: v Šturjah, Jurkloštru.

Žrebanja

Tobačne srečke

Pri žrebanju, ki se je vršilo dne 15. januarja so bile amortizirane sledeče serije:

1, 165, 200, 346, 463, 506, 576, 647, 696, 768, 817, 879, 891, 896, 925, 946, 1120, 1139, 1311, 1380, 1820, 2380, 2411, 2498, 2518, 2626, 2864, 3560, 3631, 3862, 3892, 3972, 4095, 4331, 4458, 4557, 4647, 4745, 4850, 5909, 5029, 5327, 5632, 5948, 6017, 6110, 6126, 6277, 6363, 6549, 6762, 7206, 7282, 7511, 8275, 8524, 8537, 8577, 8603, 8734, 8751, 8801, 9055, 9288, 9354, 9443, 9559, 9587, 9618, 9823.

Večje dobitke so zadele naslednje serije: ser. 6238, št. 71, Din 100.000; ser. 5951, št. 72, Din 2000; ser. 6421, št. 30, Din 500; ser. 9819, št. 1, Din 500.

Po dinarjev 100 so zadele naslednje serije: ser. 1399, št. 93; ser. 1519, št. 48; ser. 2602, št. 13; ser. 42727, št. 70; ser. 4573, št. 64; ser. 4880 št. 22; ser. 4929, št. 78; ser. 8368, št. 74; ser. 8419, št. 95; ser. 9885, št. 31.

Po dinarjev 50 naslednje serije: ser. 1, št. 13; ser. 604, št. 30; ser. 1761, št. 64; ser. 2183, št. 79;

ser. 2851, št. 12; ser. 2937, št. 89; ser. 3170, št. 96; ser. 3627, št. 9; ser. 3749, št. 46; ser. 4259, št. 9; ser. 4813, št. 32; ser. 6376, št. 61, ser. 7572, št. 19; ser. 7742, št. 16; ser. 8610, št. 74, ser. 8851, št. 35; ser. 9186, št. 71; ser. 9368, št. 42; ser. 9392, št. 56; ser. 9405, št. 29.

Srečke Rdečega križa

Pri žrebanju, ki se je vršilo dne 15. januarja so bile amortizirane sledeče serije:

13, 853, 2000, 2582, 2726, 2794, 3577, 3687, 3977, 3993, 5231, 5234, 6850, 7440, 7931, 7939, 8194, 8494, 8681, 9670.

Večje dobitke so zadele naslednje serije: ser. 5554, št. 40, Din 25.000; ser. 5440, št. 10, Din 500; ser. 2451, št. 1, Din 500.

Po dinarjev 200 so zadele naslednje serije: ser. 1319, št. 61; ser. 1503, št. 44; ser. 2228, št. 16; ser. 3312, št. 54; ser. 6707, št. 66.

Po dinarjev 50 so zadele naslednje serije: ser. 22, št. 96; ser. 322, št. 92; ser. 555, št. 10; ser. 604, št. 78; ser. 1275, št. 74; ser. 1377, št. 53; ser. 1772, št. 56; ser. 1831, št. 21; ser. 2010, št. 40; ser. 2190, št. 55; ser. 2331, št. 36; ser. 2851, št. 92; ser. 5373, št. 68; ser. 5396, št. 1; ser. 6757, št. 46; ser. 6937, št. 37; ser. 8411, št. 55; ser. 8472, št. 39; ser. 9039, št. 71; ser. 9102, št. 60.

Valute

1 ameriški dolar	Din 34'—
1 nemška marka	Din 13'70
1 švicarski frank	Din 11'10
1 angleški funt	Din 167'—
1 francoski frank	Din 2'25
1 češkoslovaška krona	Din 1'42
1 italijanska lira	Din 2'92

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1934, se mora do nadaljnje odredbe dodati še 28% na ime »prima«.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8'20 dinarjev.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

„ERONOM“

r. z. z. o. z.

v Ljubljani

Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši)

Telefon interurban št. 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre nitrofoskala, apnenega dušika, žilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »ILOVAC«, Karlovač, za vse vrste zidne in strešne opeke.

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavi: „Kmeti dom“. Žiro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno pošne položnice za nalaganje denarja. // **Vložne knjižice** drugih zavodov sprejema v inkaso brez prekinjenja obrestovanja. // **POSODILA** daje proti poroštvo, na vknjižbo in proti zastavi vrednostnih papirjev ter kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. // **OSKRBUJE:** Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje. **PRESKRBUJE:** Čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta. // **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12¹/₂, in od 3—4¹/₂, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12¹/₂, ure.

Podružnici: **KAMNIK — MARIBOR**

Stanje vlog: Din 35.000.000'—

Rezerve: Din 1.300.000'—

